

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

[https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/244663,Oznaczenia-znakiem-pamieci-Tobie-Polsko-grobu-pows
tanca-slaskiego-Jozefa-Dreyzy-.html](https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/244663,Oznaczenia-znakiem-pamieci-Tobie-Polsko-grobu-pows
tanca-slaskiego-Jozefa-Dreyzy-.html)

01.07.2026, 14:00

[Następny](#)

[Powrót](#)

Oznaczenia znakiem pamięci „Tobie Polsko” grobu powstańca śląskiego Józefa Dreyzy – Siemianowice Śląskie, 6 lipca 2026

06.07.2026

Oddział IPN w Katowicach wraz z Urzędem Miasta Siemianowice Śląskie zapraszają na uroczystość oznaczenia znakiem pamięci „Tobie Polsko” grobu powstańca śląskiego Józefa Dreyzy, który znajduje się na cmentarzu parafialnym przy ul. Michałkowickiej w Siemianowicach Śląskich (Sektor B2, Rząd nr 1, numer grobu 30).

Wydarzenie odbędzie się 6 lipca 2026 r. o godz. 11:00 na pamiątkę urodzin bohatera oraz 105. rocznicy zakończenia III powstania śląskiego, która przypada 5 lipca.

Józef Dreyza (1863-1951) to pochodzący z wielkopolskiej rodziny ziemiańskiej działacz spółdzielczy, społeczny i narodowy. Po przybyciu na Górnym Śląsku w 1903 r. objął prezesurę Banku Ludowego w Koźlu, a pięć lat później został prezesem Banku Ludowego w Siemianowicach. Był organizatorem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” na Górnym Śląsku, w którym piastował godność Naczelnika Okręgu, a także twórcą struktur wojskowych najpierw w Strażach Obywatelskich i Związkach Wojackich, a po ich likwidacji przez Niemców w Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Był członkiem polskiej Rady Ludowej w Siemianowicach. Związany z władzami Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu sprzeciwiał się wywołaniu w 1919 r. powstania. Jako inicjator utworzenia Pierwszego Pułku Strzelców Bytomskich był zwolennikiem powołania górnośląskich formacji wojskowych u boku Wojska Polskiego, przygotowywanych do ewentualnej interwencji na Górnym Śląsku. Aktywnie uczestniczył w akcji plebiscytowej w 1921 r. na terenie Siemianowic. W trzecim powstaniu śląskim był burmistrzem tego miasta. W latach 1923-1932 pełnił funkcję prezesa Dzielnic Śląskiej Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Ponadto był posłem na Sejm Śląski III kadencji. Prześladowany w czasie II wojny światowej, został odznaczony m.in. Krzyżem Niepodległości i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wydarzenie przygotowywane jest w ramach akcji katowickiego IPN „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud. Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia”, która ma na celu uhonorowanie i upamiętnienie powstańców śląskich spoczywających na terenie wszystkich województw kraju a zarazem popularyzację bezprecedensowych na miarę historii Polski wydarzeń, jakimi były trzy powstania podjęte w latach 1919-1920-1921. W takich uroczystościach zazwyczaj biorą udział między innymi przedstawiciele IPN w Katowicach, rodzina, ale także władze samorządowe, służby mundurowe, kombatancki, duchowieństwo i młodzież szkolna.

Podczas spotkań honorujemy groby bohaterów poprzez montaż znaku pamięci „Tobie Polsko” w postaci proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego ze szkła artystycznego, na którym umieszczono inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”.

Polecamy biogram Józefa Dreyzy zamieszczony w publikacji "Siemianowice i Siemianowiczanie w powstaniach śląskich 1919-1920-1921" Zdzisława Janeczka dostępny na stronie internetowej

Muzeum Miejskiego w Siemianowicach

Śląskich: <https://muzeum.siemianowice.pl/portfolio/siemianowice-i-siemianowiczanie-w-powstaniach-slaskich-1919-1920-1921/>

Józef Dreyza

/1863-1951/

Józef Dreyza (1863-1951) pochodzący z wielkopolskiej rodziny ziemiańskiej działacz spółdzielczy, społeczny i narodowy. Po przybyciu na Górną Śląsk w 1908 r. objął stanowisko dyrektora Banku Ludowego w Siemianowicach. Był organizatorem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” na Górnym Śląsku, w którym piastował godność Naczelnika Okręgu. Inicjator powołania w 1918 r. Straży Obywatelskich i współorganizator Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Członek polskiej Rady Ludowej w Siemianowicach. Związany z władzami Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu był przeciwnikiem wywołania w 1919 r. powstania.

Jako inicjator utworzenia Pierwszego Pułku Strzelców Bytomskich był zwolennikiem powołania górnośląskich formacji wojskowych u boku Wojska Polskiego, przygotowywanych do ewentualnej interwencji na Górnym Śląsku. Aktywny uczestnik akcji plebiscytowej w 1921 r. na terenie Siemianowic. W III powstaniu burmistrz tego miasta. W latach 1923-1932 prezes Dzielnicy Śląskiej TG „Sokół”. Pośeł na Sejm Śląski. W czasie II wojny światowej prześladowany przez hitlerowców.

Odnznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Polonia Restituta i Krzyżem Niepodległości.

NARODOWE
ARCHIWUM
CYFROWE

*Józef Dreyza
mając lat 50*

Oznaczenia znakiem pamięci „Tobie Polsko” grobu powstańca śląskiego Józefa Dreyzy - Siemianowice Śląskie, 6 lipca 2026

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Katowice

Katowice

Uroczystości